

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 23 september 2019
Betreft Stand van zaken financiële bijdrage Rijk aan de Floriade

Ons kenmerk
DGA / 19193947

Geachte Voorzitter,

Tijdens de begrotingsbehandeling van het departement van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor het jaar 2019 heeft uw Kamer per motie¹ de regering verzocht jaarlijks ruim voor de begrotingsbehandeling aan de Kamer te rapporteren over de voortgang van de innovatieve projecten en de bijbehorende rijksbijdragen.

Daarnaast heb ik tijdens de tweede termijn van de begrotingsbehandeling destijds toegezegd uw Kamer te informeren over de voortgang van de Floriade en hierbij in te gaan op welke innovatieve concepten tijdens de Floriade te zien zijn, inclusief de financiering van deze projecten.

In deze brief ga ik eerst in op de ontwikkelingen rondom de organisatie van de Floriade, voor zover het de taken en toezeggingen betreft die van rijkszijde worden verwacht. Daarin speelt het specifieke karakter en de thematiek van deze Floriade een belangrijke rol. Vervolgens ga ik in op het verzoek van uw Kamer zoals is vastgelegd in de motie en mijn toezegging.

De thematiek van de Floriade 2022

Het hoofdthema van deze Floriade, de enige Wereldtentoonstelling die Nederland rijk is, is "Growing Green Cities". Almere wil met de Floriade in 2022 een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor een goede leefbaarheid in steden. Almere heeft de ambitie om op een zo duurzaam mogelijke wijze tot één van de grootste steden van Nederland door te groeien en wil daarmee een voorbeeld zijn voor andere steden. Dit in verband met de wereldwijd zichtbare ontwikkeling van toenemende urbanisatie en de vraag hoe dat zo duurzaam mogelijk kan gebeuren en waarbij de leefbaarheid van steden gewaarborgd kan worden.

De Floriade is van oudsher een Wereldtuinbouwtentoonstelling, maar de thematiek is deze keer breder. De subthema's van deze Floriade "Feeding, Greening, Healthying and Energizing the City" geven aan dat het gaat om meer aspecten die te maken hebben met het streven om duurzame steden te ontwikkelen waar het ook goed wonen is.

---

¹ Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 27

Het terrein waar de Floriade zich afspeelt, wordt na de Floriade verder uitgebouwd tot een duurzame, op de toekomst gerichte woonwijk, waarbij de erfenis van de Floriade in stand wordt gehouden. Dat betekent dat Almere nu al bij de aanleg van het Floriadeterrein rekening moet houden met de functionaliteit van het gebied daarna. Het gaat dan, naast alle aspecten die te maken hebben met tuinbouw en voedselvoorziening, om de infrastructuur, de woningbouw, de energievoorziening, circulariteit en mobiliteit.

De thematiek van de Floriade sluit naadloos aan op de doelen die het Rijk nastreeft voor de komende decennia en die zijn vastgelegd in een aantal nationale en internationale akkoorden. Ik wijs u daarbij onder andere op het Klimaatakkoord en de landbouwvisie, alsmede de doelen van het Rijk op gebied van mobiliteit, circulariteit en digitalisering.

De Floriade is daarmee ook voor het Rijk van belang. De Floriade kan een belangrijke bijdrage leveren aan een verder bewustwordingsproces rond deze opgaven en om Nederland ook op deze gebieden internationaal verder op de kaart te zetten. De Floriade is er daarbij één in de continue reeks van expo's die wereldwijd worden georganiseerd op verschillende thema's en waar Nederland haar specifieke kwaliteiten laat zien. Opgaven die niet gerelateerd zijn aan het beleidsterrein van één bepaald ministerie. In feite gaat het bij deze Floriade om de beleidsterreinen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Buitenlandse Zaken.

Inzet Rijk

In mijn brief aan uw Kamer van 30 oktober 2018² over de inzet van het Rijk voor de financiële bijdrage aan de Floriade is duidelijk aangegeven waar die bijdrage aan besteed kan worden. Afspraken over de inzet van het Rijk worden vastgelegd in een convenant met alle inhoudelijk betrokken ministeries en Almere. Dit traject doen we in goede en nauwe samenwerking met de gemeente Almere en de Floriade BV. Het streven is er daarbij op gericht om die innovatieve projecten te financieren die zowel voor Almere van belang zijn als de langetermijndoelen van het Rijk ondersteunen. Zogenaamde i-streets zullen hierbij een belangrijke plaats innemen voor het vormgeven en tonen van die innovatieve projecten.

Eind 2018 is de stuurgroep Floriade 2022 gevormd waarin bovengenoemde ministeries en Almere zijn vertegenwoordigd. De stuurgroep staat gezamenlijk voor de kwaliteit van de rijksbijdrage en de besluitvorming over de financiering van de innovatieve projecten die door Almere worden ingediend.

Innovatieve projecten en financiering

Op 13 mei 2019 heeft Almere haar innovatieportfolio gepresenteerd. Almere geeft daarin aan op welke terreinen zij innovatieve projecten wil laten zien op de Floriade. Dit portfolio moet nu verder worden omgezet tot concreet uitgewerkte voorstellen. Met de gemeente Almere, de Floriade BV en de verschillende ministeries worden de komende tijd werkateliers opgezet om die concrete voorstellen te ontwikkelen.

---

² Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 11

Er zullen werkateliers komen op het gebied van: 1. land- en tuinbouw, natuur, voedsel en gezondheid, 2. energie, 3. mobiliteit, 4. circulariteit en 5. digitalisering. De resultaten van de werkateliers moeten leiden tot de definitieve voorstellen van Almere, op basis waarvan de financiële bijdrage aan die innovatieve projecten zal worden bepaald. Het streven van Almere is om voor 1 januari 2020 dit gehele proces te hebben afgerond.

De systematiek van financiering wordt vastgelegd in een convenant tussen de rijkspartners en Almere en zal u binnenkort worden toegezonden zodra het is ondertekend. Het uitgangspunt hierbij is dat het ministerie op wiens beleidsterrein een door Almere ingediend voorstel voor een innovatief project geaccepteerd wordt, meefinanciert aan dat innovatieve project.

Op deze wijze kan worden verwacht dat aan de in de brief van 30 oktober 2018³ gedane toezegging over de financiële bijdrage van het Rijk aan de Floriade kan worden voldaan.

Ik reken er dan ook op dat de huidige constructieve samenwerking met de andere genoemde departementen, de gemeente Almere en de Floriade BV leidt tot een pakket aan innovatieve projecten die de Floriade een succes maken, waarbij ook de rijksdoelen zichtbaar bijdragen aan het centrale thema van de Floriade "Growing green cities".

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

---

³ Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 11